

Ratione etiam patet quod dubitans
 non est in fide. eo quod non assentiat
 alicui articulo certo. vel omnibus
Et qui non est in fide est contra fidem
 secundum illud mat. xij. et luc. xi. Qui
 non est mecum. contra me est
Sic apostoli fuerunt tempore passionis
 christi licet confirmati fuerint in ad-
 uentu spiritus sancti. nam gloria super
 illud psalmus. Ego confirmavi colum-
 nas eius dicit apostolos qui in pas-
 sione titubauerunt. Idem dicere
 videtur beatus Augustinus. satis ex-
 presseli de origine. Ad uenatum
 ubi dicit. latrone tene de christo.
 et apostolos male de christi divinitate
 sensisse. Tercio presumptuose fi-
 dei articulos scrutari volentes
Sicut Augustinus. an ouerthorem
 fecit: contra illud ecclesiasticum. iij. Alti-
 orate ne querieris: et fortiora te
 ne scrutatus fueris. et qui scrutator
 est maiestatis opprobratur a glo-
 ria. unde bernardus: fide scrutari pre-
 sumptuose temeritas est. credere
 pietas est. noscere vero vita
 eterna est. **Quarto** fidem ore
 negantes licet corde teneant. ta-
 les moraliter peccant. ut supra
 patuit. quales fuerunt. Nicodemus
 Joseph ab aromathia. et mul-
 ti principes iudeorum in christum cre-
 dentes. sed ne extra synagogam
 eicerentur eum non fatentes. de quibus
 habetur Joh. xij. peccauerunt
 ei mortaliter. dicitur ibi in co-
 de lira. quod principes erant qui plures

tenebantur fide astruere. et quod
 erat de necessitate salutis christum con-
 fiteri. ubi. et ut ibidem dicitur dilexe-
 runt gloriam hominum magis quam
 gloriam dei. Nam ut dicit Tho-
 mas. 2. 2. q. C. xxxi. quando quis glo-
 riam suam preferat testimonio dei. si-
 cut contra prefatos principes di-
 citur. Similiter et petrus pecca-
 uit mortaliter negando christum
 ut probat thomas in questionibus. suis
Quinto heretici et ipsi creden-
 tes. eorum defensores. receptores
 et fautores. Omnes isti quicquid
 am sunt excommunicati quoniam vitium eorum
 in aliquo actu. exteriori pu-
 blice vel occulte progreditur.
 ut plura iura expressisse dicunt.

Terciu Capitulum.

Secundo spes cadit sub
 precepto ut dicit sa-
 tho. 2. 2. q. xxij. arti. i.
 unde Jeremias. xvij. maledictus qui confi-
 dit in homine. et ponit carnem
 brachium suum. et a domino rece-
 dit cor eius. unde spes etiam colli-
 tur deus corde. quod procedit ab
 hitu infuso. **Est** autem spes ut
 dicitur. Magr. in 3. dis. xxvi. certa
 expectatio future beatitudinis
 veniens ex dei gratia. et mentis pre-
 cedentibus. **Die** autem tria principa-
 liter sunt videnda. **Primo** quod prin-
 cipaliter sperare et appetere de-
 beamus. **Secundo** quomodo contra hoc
 mandatum excedat de sperantes
Tercio quomodo presumptuos. **Circa**

Primum**Præceptum**

Primum per intellectum habitus spei
 et exercitio eius actus est sciendum quod
 actus huius secundum virtutis est con-
 dere firmiter vel certa confidentia
 quam quilibet debet habere quatenus in a-
 ctu. sed semper in habitu. de hoc quod
 eternaliter saluetur. quod confidentia
 debet inniti ex vna parte super divina
 gratia et misericordia cui debet confidere quod
 ipsum saluabit. et ex alia parte super
 propriis meritis quod ad hoc vult ha-
 bere gratia adiutrice. debet ei firmiter
 apponere in corde suo quod pecca-
 ta vitando et bene viuendo velit
 mereri vitam eternam. quod sine hoc
 proposito esset magis presumpsio quam
 spes. sic sunt quod confidunt fatue quod
 saluabuntur. et tamen nihil faciunt
 volunt vel dimittere pro salute sua

Ulla autem que sunt speranda et desi-
 deranda que non possumus virtute pro-
 pria consequi. debemus ea petere a deo
 Et ista septem numero septupliciter enu-
 merantur breuiter. vtiliter. et or-
 diatissime matheo. vi. in oratione
 dominica in qua scriptum est. the. 2. 2. q. lxxx.
 iij. ar. ix. Inuocamus primo deum
 commemorando quis est. quod pater noster
 putat fidelissimus. piissimus. di-
 tissimus. sumus. et prudentissimus.
 pater inquam. creatione. gubernatione.
 redemptione. gratificatione
 et glorificatione. sed vbi est in ce-
 lis specialiori effectu et summa pos-
 sessione. primum igitur dicitur
 pater noster ut nihil diffidamus. Se-
 cundum additur in celis ut cor

Capitulum**Tertium**

super hanc legem. post hoc septem per
 ordinem petimus. vbi sic est ordo
 ita et dignitas septem honorum. peti-
 mus enim primo. Scilicet fiat no-
 me tuum id est honorificetur et lau-
 detur. ut memoria tui nominis
 quo deus noster et pater dicitur semper
 et vbi que in reuerentia habeatur.
 et hoc in cunctis operibus principaliter
 debemus intendere. Et perfectissime
 fiet in patria vbi memo-
 ria eo secundabitur. intellectus vni-
 etur. et voluntas amore amplexa-
 bitur. non autem sic petitur secundum
 augustinum. in sermone domini in monte
 quasi non sit sanctum nomen dei. sed
 ut sanctum habeatur ab hominibus. id est
 ita immotescat illis dominus ut non
 estimet aliquid sanctius quod ma-
 gis offendere timeant. sed quod pro-
 fectum in nobis sanctificari non potest no-
 me patris nisi in patria tuto loco.
 ideo dicimus. secundo adueniat
 regnum tuum. Est autem sola debita
 via ad hoc regnum ut voluntas
 dei impleatur que preceptis inote-
 scit clare. Ido. iij. debet fiat volun-
 tas tua sic in celo et in terra. ad hoc
 autem precepta otinuanda merito
 necessarium est pater et subiectum tam
 corporis quam anime quod petimus. iij. di-
 cendo. panem nostrum quotidianum etc.
 Et hoc quatuor sunt bonorum positia. resi-
 dua sunt liberationis a malis que sunt
 tria. primum et pessimum est culpa pe-
 tetita contra quam dicimus. dimitte
 nobis etiam. tamen ei ad penam etiam.

ad ira dei. et ad multa alia mala sustinenda. **S**ecundu est futurum malum. in quod incidere possumus inclinante temptacione. contra quod dicimus. et ne nos inducas in temptacionem. **O**ltio petimus. libera nos a malo. pe ne scz. et ab omni quod potest impedire seruiciu dei. Amen. id est fiat optam. **S**ed nondum. quod oratio quibus est in precepto secundum the. in diuisis locis. ut in. iiii. di. xv. a. 2. 2. q. lxxxij. **P**rimo ad horas canonicas tenentur ministri ecclesie. quia medijs sunt inter deum et populum. quia nutriuntur a populo. et quia ad eucaristie sacramentum dunt esse dispositi amplius. unde beneficiati et in sacris constituti. et religiosi professi ad horas tenentur. **S**ecundo quilibet tenetur interdum pro se orare. et sibi procurare bona spiritualia. que nec marie virginis data sunt semper sine oracione. presertim tamen ad hoc tunc aliquis tenetur. quando aliquis grauiter temptatur. nec aliter potest adiuuari. **T**ercio pro proximo. in causa sue necessitatis. quo pro alio non iuuaretur in temptacionibus suis in moribus. me sciете hoc. et cum nec se alio modo iuuare possit. **T**unc enim locum habet illud ambrosii. pasce fame scz. spirituali moriente. si non paupers occidisti. sic hoc difficile est scire. **Q**uarto dominicis diebus et in festis precipuis ad orationem

dum se ministris ecclesie. hoc finaliter the. sup. iiii. di. xv. **Q**uinto quando quis uiuit aliquid oracione. **S**exto si satisfactio in penite sacro pro oracionem recepit pro se. **S**eptimo si satisfactioem oracionum pro alio promissit. **O**ctauo ex beneficio recepto in elemosina spirituali uel corporali. pro dante beneficium. sicut paupes pro diuitibus a quibus elemosinam recipiunt. et diuites pro clero. a quo sermonem et sacra recipiunt nisi aliunde refundant. **P**refati autem vltimi quatuor modi sunt saltem debiti. et si non precepti semper quo ad omnes. **C**ontra hoc mandatum spiritus excedit. **P**rimo pro desperantes. **U**bi sciens scd. **T**ho. et bonauen. sup. 2. circa finem. quod desperatio non est semper peccatum in spiritu sancto. **A**liquando enim aliquis desperat secundum bonauen. ex pusillitate. ita quod in ipsa desperatione non venit contentia. sed dolet et remittitur contra ipsam. et sic non est in spiritu sancto. quia ex tali desperatione non picitur homo in profundum. potest enim hoc ex vehementi demonis temptacione puenire. uel aliquando ex naturali infirmitate. ut ex mania ut crebro contingit repire in feminis. unde bonauen. sup. ij. dicit. despat aliquando quis ex pusillitate. ita quod in ipsa desperatione non venit contentia. sed dolz

et remittitur contra ipsam et sic non est peccatum in spiritu sancto. hoc in secundo dicitur xliij. Est alia desperatio quam quis desperat diffinitive abscondens se quasi a facie diuine misericordie sed; quod cayn fecit quod dixit a facie tua eicis me hodie. et hoc simpliciter est peccatum in spiritu sancto. quia est in contumelia diuine misericordie cui sua prefert iniquitatem sicut ait cayn. maior est iniquitas mea quam ut veniam merear. Ex hoc tamen non iudicatur infidelis. aut quod talis bene sentit de alijs. et male de se. aut certe quod non est iustus deum misereri velle. Et tale peccatum in spiritu sancto semper habet contumeliam malitiam pro eo quod qui sic desperat in tali culpa vult vitam suam finire. unde tales desperatissimi frequenter sibi inferunt mortem. Et thomas dicit quod desperatio iniquitatum desperatio est spes peccati in spiritu sancto que non proueit ex hoc quod aliquis neget remissionem peccatorum. sed remissionem peccatorum quam fieri credit ut liberius vacet peccatis sponte a se abicit. dum non vult tedere in hoc quod remissionem peccatorum consequatur. Causa autem quare desperatio est peccatum sed; thomas vbi prius. Quia omnis motus appetitus conformiter se habet intellectui falso est secundum se malus et e converso bonus de vero de deo estimato. Sed

circa deum vera estimatio intellectus est quod ex ipso prouenit homini salus. et via peccatoribus datur sed; illud ezechiel. xviii. Nolo mortem peccatoris. sicut conuertatur et viuat. Falsa autem opinio peccatorum est. quod homini peccato penitenti veniam denegat. vel quod peccatores ad se non conuertat per gratiam iustificantem. Et ideo sicut motus spei qui conformiter se habet ad estimationem veram est laudabilis et virtuosus. ita oppositus motus desperatiois qui se habet conformiter estimationi false de deo est vitiosus et peccatum. **S**econdum peccant contra spem presumptio. vbi non duntaxat bonam naturam. Sed presumptio duplex est. vna est de meritis. alia de impunitate. Prima est qua quis de meritis suis presumit. et est superbie. Secunda est qua quis presumit de impunitate dans totum diuine misericordie. et auferens ei omnino rigorem iusticie. et hoc est peccatum in spiritu sancto. quia claudit viam ad gratiam. et ad culpam aperit. Et sicut thomas presumptuosus non peccat ex hoc quod misericordiam dei nimis magnam arbitratur cum sit infinita. sed quia iusticiam eius contemnit. et in hoc etiam misericordie derogat. abutens ea ac si non esset iusta.

Primū**Preceptū**

Et ut dicit. 2. 7. q. 22. ar. 2. p̄hūp-
 tio ideo p̄ccm̄ est. q̄ sicut falsū
 est q̄ de9 penitētib9 nō indul-
 geat. vel q̄ peccātes ad p̄niam
 nō reuocat. ita falsum est q̄ i
 p̄ccō p̄seuerātib9 veniā concedat.
 7 a bono ope cessantib9 gl̄ia;
 largiatur. cui est iatiōm̄ cōfor-
 miter se hab; p̄sūp̄cōis mo-
 tus. 7 ideo p̄sūptio est min9
 peccatū q̄ d̄spatio. q̄tō magis
 est p̄p̄iūdeo misereri a p̄cere
 q̄ punire. p̄pter ei9 m̄h̄mitam
 bonitātē. Illud enī s̄m̄ se ouēit
 deo. hoc aut̄ p̄pter peccata n̄ra.
 vñ peccare cū p̄posito p̄seueran-
 di in p̄ccō sub sp̄e veniē ad pre-
 sumptōem p̄tinet. 7 hoc nō di-
 ḡminuit s̄ auget p̄ccm̄. **P**ec-
 care autē sub sp̄e veniē q̄nq; p̄-
 āpiendē cū p̄posito abstinen-
 di a p̄ccō. 7 penitendī de p̄ccō
 hoc non est p̄sumptōis. s̄ hoc
 p̄ccm̄ dimminuit. q̄ p̄ h̄mōi vi-
 det̄ h̄re voluntatē min9 firma-
 tā ad peccand. Ideo m̄ḡr dicit.
 li. ij. di. 22. q̄ adam min9 pecca-
 uit. q̄ sub sp̄e veniē peccauit.
 hoc t̄ho. **C**aveant hic primo
 inordinatā sp̄e in quosdā san-
 ctos ponentes. qui fuit b̄tē
 barbare. katharine 7 similib9
 q̄ lic; b̄n̄ fatiant h̄ijs f̄uendo.
 videant tamen. ut sp̄e suam cū
 executione dei v̄cōnū 7 mā-
 datoꝝ roborēt. **S**ecūdo caue-
 ant sp̄e in hoiez aliquē nimis

Capitulū**Quartū**

ponētes sicut fatiunt parētes
 interdū p̄pter liberos. negotia
 a opa cōtra p̄cepta dei actitā-
 tes. contra quos d̄z Jere. xvij.
Maledictus qui confidit in
 hoie. a ponit carnē brachium
 suum. 7 a d̄no recedit cor eius
Caveat tercō p̄niam p̄raasti-
 nantes. a sic sperātes tandem
 cōuertī i fine quod difficile est
 non impossibile propt̄ sex. vij
 propter m̄h̄mitatē v̄sūratio-
 nis a volūtatis tardatē. p̄pter
 dolorē mētē p̄pedientē. propt̄
 habitum vicōsum ad mala in-
 elinantem. propter timorem
 mortis naturā terrētem. propt̄
 familiam relinquendā p̄z
 strepētē. a demonem tēptā-
 tem. **T**ercio peccant cōtra hoc
 p̄ceptū orōnem d̄nicā a sym-
 bolum ap̄loꝝ nō ad discētes.
 q̄ ibi continentur sp̄ianda.

Capitulū quartum

Qercio dilectō dei cadit
 sub p̄cepto. qua sibi
 f̄uire d̄leximus. De q̄
 dilectōne p̄mo vidēbitur q̄ stri-
 ctē p̄cipitur. a q̄ necāria est
Secūdo q̄ utilis. **T**ercio qua-
 liter cadat sub p̄cepto. **Q**uar-
 to q̄ rationabiliter a cur pre-
 cipitur. **Q**nto quot modis cō-
 tra eam peccetur. **Q**ntū ad a
 p̄mum q̄ strictē p̄cipiatur d̄i
 dilectō. p̄t; p̄plūā **N**ā exo. xx.
 deū diligētib9 7 deū odietib9